Finansutskottets betänkande 2026/27:FiU6

Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse om de allmänna pensionsfondernas (AP-fondernas) verksamhet t.o.m. 2025 till handlingarna.

Utskottet delar regeringens bedömning att Första–Fjärde AP-fonderna hittills har uppfyllt rollen som buffert i inkomstpensionssystemet genom att hantera löpande avgiftsmedel och utbetalningar för inkomstpensionssystemets räkning och att fonderna har haft den betalningsberedskap som behövts för uppgiften. Utskottet delar också bedömningen att samtliga buffertfonder inklusive Sjätte AP-fonden har bidragit positivt till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Buffertfondernas ackumulerade resultat sedan 2001 uppgick vid utgången av 2025 till 1 951 miljarder kronor. Under samma period uppgick nettoutflödet från fonderna till pensionssystemet till 321 miljarder kronor.

Trenden inom premiepensionssystemet mot en successivt ökad andel av antalet sparare och kapital till Sjunde AP-fonden och AP7 Såfa fortsatte under 2025. Sjunde AP-fonden förvaltade vid utgången av 2025 ett kapital om 1 529 miljarder kronor och är därmed Sveriges största enskilda pensionsfond. Under perioden 2000–2025 uppgick den kapitalviktade avkastningen för fonden i genomsnitt till 11 procent per år.

Utskottet noterar och välkomnar att samtliga AP-fonder, buffertfonderna såväl som Sjunde AP-fonden, enligt regeringen bedöms uppfylla målet om att förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt, och att fonderna integrerar hållbarhet i kapitalförvaltningen utan att göra avkall på avkastning.

I betänkandet behandlar utskottet även ett motionsyrkande i en följdmotion. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

I betänkandet finns tre särskilda yttranden (S, C, MP).

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:130 Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut 4
Redogörelse för ärendet 5
Ärendet och dess beredning 5
AP-fonderna och det allmänna pensionssystemet 5
Utskottets överväganden 6
AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 6
Utskottets ställningstagande 11
Särskilda yttranden 14
1. AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 (S) 14
2. AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 (C) 14
3. AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 (MP) 15
Bilaga
Förteckning över behandlade förslag 17
Skrivelsen 17
Följdmotionen 17

Tabeller
Tabell 1 Buffertfondernas redovisade avkastning och totala fondkapital 8
Tabell 2 Buffertfondernas förvaltningskostnader 9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025

Riksdagen avslår motion
2025/26:4202 av Mikael Damberg m.fl. (S) och
lägger skrivelse 2025/26:130 till handlingarna.

Stockholm den 24 november 2026

På finansutskottets vägnar

Mikael Damberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Damberg (S), Edward Riedl (M), Eva Lindh (S), Henrik Vinge (SD), Joakim Sandell (S), Ida Drougge (M), David Perez (SD), Martin Ådahl (C), Linda Frohm (M), Janine Alm Ericson (MP), Hans Eklind (KD), Ingrid Andreae (S), Pär Gustafsson (L), Ilan De Basso (S), Daniel Bernmar (V), Josef Fransson (SD) och Linnéa Wickman (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2025/26:130 Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025. Skrivelsen innehåller en sammanställning av de allmänna pensionsfondernas (AP-fondernas) årsredovisningar för 2025 och en utvärdering av förvaltningen av fondmedlen sedan 2001.

Skrivelsen ska överlämnas till riksdagen senast den 1 juni varje år. Regeringen överlämnade årets skrivelse den 28 maj 2026. En följdmotion har väckts med anledning av skrivelsen.

En förteckning över behandlade förslag finns i bilagan.

Den 23 april 2026 lämnade finansmarknadsminister Niklas Wykman information till utskottet om kostnaderna för AP-fondernas sammanslagning (prot. 2025/26:42).

AP-fonderna och det allmänna pensionssystemet

Pensionsreformen 1999 innebar att det allmänna pensionssystemet gjordes självfinansierande (via avgifter) och att det infördes en funktion så att pensionerna automatiskt anpassas till den ekonomiska tillväxten genom indexering och den s.k. automatiska balanseringen. I inkomstpensionssystemet används inbetalda pensionsavgifter[1] för att finansiera samma års pensionsutbetalningar, dvs. systemet är ofonderat. För att hantera skillnaderna mellan de löpande pensionsavgifterna och pensionsutbetalningarna finns ett buffertkapital som fram t.o.m. 2025 förvaltades av Första–Fjärde samt Sjätte AP-fonderna (buffertfonderna).[2] Buffertfonderna ska dels vara buffert för hantering av över- och underskott i inkomstpensionssystemet, dels bidra till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Till skillnad från de andra buffertfonderna har Sjätte AP-fonden varit sluten, vilket innebär att den inte har haft några betalningsflöden gentemot pensionssystemet. Sjunde AP-fonden är inte en del av inkomstpensionssystemet och buffertfonderna utan är förvaltare av det statliga förvalsalternativet inom premiepensionen, AP7 Såfa.

AP-fonderna är statliga myndigheter som styrs genom lag. I den löpande förvaltningen har respektive AP-fond en självständig ställning i förhållande såväl till regeringen som till övriga fonder.

[1] Avgiften till det allmänna pensionssystemet uppgår till 18,5 procent av pensionsgrundande inkomster, varav 16 procentenheter sätts av till inkomstpensionen och resterande 2,5 procentenheter till premiepensionen.
[2] Antalet buffertfonder minskades den 1 januari 2026 från fem till tre, genom att Första och Sjätte AP-fonderna avvecklades (prop. 2024/25:133, bet. 2024/25:FiU36, rskr. 2024/25:204).

Utskottets överväganden

AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse om AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 till handlingarna. Utskottet delar regeringens bedömning att Första–Fjärde AP-fonderna hittills har uppfyllt rollen som buffert i inkomstpensionssystemet genom att hantera löpande avgiftsmedel och utbetalningar för inkomstpensionssystemets räkning och att fonderna har haft den betalningsberedskap som behövts för uppgiften. Utskottet delar också bedömningen att samtliga buffertfonder inklusive Sjätte AP-fonden har bidragit positivt till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering.

Trenden inom premiepensionssystemet mot en successivt ökad andel av antalet sparare och kapital till Sjunde AP-fonden och AP7 Såfa fortsatte under 2025. Sjunde AP-fonden förvaltade vid utgången av 2025 ett kapital om 1 529 miljarder kronor och utgör därmed Sveriges största enskilda pensionsfond.

Samtliga AP-fonder, buffertfonderna såväl som Sjunde AP-fonden, bedöms uppfylla målet om att förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt.

Riksdagen avslår motionen.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (C) och 3 (MP).

Skrivelsen

I skrivelsen redogör regeringen bl.a. för AP-fondernas resultat och kostnader från starten t.o.m. 2025, dels samlat, dels per fond. Regeringens utvärdering av AP-fondernas resultat görs i ett långsiktigt perspektiv. I en bilaga till skrivelsen finns en extern utvärdering av AP-fondernas förvaltning av fondmedlen, genomförd av Arkwright AB.

AP-fondsreformen

I maj 2025 beslutade riksdagen om regeringens proposition En effektivare förvaltning av buffertkapitalet (prop. 2024/25:133, bet. 2024/25:FiU36, rskr. 2024/25:204). Genom reformen har det enligt regeringen skapats förutsättningar för en mer robust och långsiktigt effektiv förvaltning av buffertkapitalet. Under 2025 arbetade Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna intensivt med förberedelser inför tillgångsöverföringar och omorganisation med anledning av reformen. Antalet buffertfonder minskades den 1 januari

2026 från fem till tre, genom att Första och Sjätte AP-fonderna avvecklades. Första AP-fonden upphörde med sin verksamhet vid utgången av 2025, varpå huvuddelen av fondens tillgångar överfördes i lika delar till Tredje och Fjärde AP-fonderna. Tillgångar som inte överfördes vid årsskiftet förvaltas avskilt under administration av Fjärde AP-fonden. Även Sjätte AP-fonden upphörde med sin verksamhet vid utgången av 2025, och tillgångarna ska införlivas successivt i Andra AP-fonden.

I samband med sammanslagningen av buffertfonderna har det uppstått direkta kostnader för omorganisationen som t.ex. omställningskostnader för personalen och kostnader för avtal som sagts upp i förtid. Det kan enligt regeringen även ha uppstått indirekta kostnader till följd av enskilda förvaltningsbeslut och av att fonderna har olika strategier för förvaltningen. Genom sammanslagningen förväntas dock kostnadsandelen i förhållande till förvaltat kapital sjunka eftersom kapitalförvaltning är förknippad med tydliga stordriftsfördelar. Samtidigt har vissa tillgångsslag, såsom illikvida (onoterade) tillgångar, ett högre resursbehov. Regeringen anför att utvecklingen kommer att följas upp i redovisningen av de kommande årens förvaltningskostnader. Regeringen menar vidare att det har gått för kort tid för att på ett tillförlitligt sätt bedöma både kostnader och vinster som reformen förväntas uppnå. Att redan nu göra en analys och bedömning av dessa bedöms inte vara lämpligt, utan det är något som regeringen menar bör göras längre fram. Regeringen avser därför att återkomma i frågan.

Buffertfondernas samlade resultat

AP-fondernas resultat och värdeutveckling är starkt beroende av utvecklingen på finansmarknaderna. År 2025 präglades trots betydande makroekonomisk osäkerhet av en stark utveckling på de globala aktiemarknaderna, samtidigt som räntorna föll. Kronan stärktes kraftigt gentemot flera större valutor, vilket dämpade AP-fondernas avkastning på utländska aktieinvesteringar.

Det samlade resultatet för buffertfonderna 2025 uppgick till 122 miljarder kronor efter kostnader, vilket motsvarar en genomsnittlig nominell avkastning på 6,2 procent, se tabell 1. Resultatet kan framför allt härledas till en god utveckling på aktiemarknaderna. Sedan det nuvarande pensionssystemet infördes 2001 har den genomsnittliga avkastningen av buffertfondernas totala fondmedel varit 6,0 procent per år. Vid utgången av 2025 uppgick det samlade kapitalet i buffertfonderna till 2 234,1 miljarder kronor. Regeringen konstaterar att buffertfonderna därmed har bidragit positivt till den långsiktiga finansieringen av det allmänna inkomstpensionssystemet.

Vidare har Första–Fjärde AP-fonderna enligt regeringen haft den betalningsberedskap som behövs för att hantera löpande avgiftsmedel och utbetalningar för inkomstpensionssystemets räkning. Under 2025 överfördes ca 19 miljarder kronor från Första–Fjärde AP-fonderna till inkomstpensionssystemet (netto efter administrationskostnader).

Tabell 1 Buffertfondernas redovisade avkastning och totala fondkapital

Procent och miljarder kronor

	2021	2022	2023	2024	2025	2001–2025[1]
AP1	20,8	–8,6	9,1	9,8	5,6	6,5
AP2	16,3	–6,7	5,9	8,2	4,6	6,1
AP3	20,7	–5,8	7,8	10,3	6,1	6,8
AP4	19,2	–11,9	9,6	10,1	6,3	6,8
AP6	49,1	1,9	3,0	9,0	8,3	7,4
Totalt, avkastning %	**20,2**	**–8,0**	**8,1**	**9,5**	**6,2**	**6,0**
Avkastning, mdkr	338	–160	144	188	122	1 951
Nettoflöde pensionssystemet	-31	–20	–21	–10	–19	–321
Totalt fondkapital	**2 004**	**1 826**	**1 950**	**2 130**	**2 234**	

Anm.: Avkastningen i procent avser genomsnittlig nominell avkastning.

[1] Tidsperiodens start gäller för Första–Fjärde AP-fonderna fr.o.m. den 1 juli 2001 och för Sjätte AP-fonden fr.o.m. 1997.
Källa: skr. 2025/26:130.

Varje buffertfonds styrelse fastställer det övergripande avkastningsmålet för respektive fond. Samtliga buffertfonder har individuellt fastställda reala avkastningsmål, med undantag för Andra AP-fonden, som i stället har en långsiktigt förväntad avkastning.[3] Under de senaste fem åren (2021–2025) var det enbart Sjätte AP-fonden som överträffade sitt långsiktiga avkastningsmål. Sett över ett tioårigt perspektiv (2016–2025) överträffade samtliga buffertfonder sina långsiktiga mål, med undantag för Andra AP-fonden.

Regeringen jämför i skrivelsen buffertfondernas avkastning med ett urval utländska pensionsfonder som har liknande uppdrag i respektive lands pensionssystem.[4] Regeringen bedömer att buffertfondernas avkastning är god i jämförelse med de utländska pensionsfonderna.

Tillgångsallokering

Regeringen bedömer att Första–Fjärde AP-fonderna har anpassat sin övergripande tillgångsförvaltning på ett rimligt sätt inom givna placeringsregler för att uppnå en god riskspridning i portföljen. På lång sikt har framför allt en hög andel aktier bidragit till fondernas positiva resultat. Den ökade andelen illikvida tillgångar har samtidigt haft en god värdeutveckling och är dessutom diversifierande i förhållande till traditionella tillgångar som aktier och räntebärande värdepapper. Vid utgången av 2025 motsvarade illikvida tillgångar 26 procent av det samlade kapitalet i buffertfonderna.

Regeringen konstaterar att det finns fördelar med att placeringsreglerna tillåter AP-fonderna att ha förhållandevis omfattande exponeringar mot

[3] Första AP-fondens reala avkastningsmål är 4,0 procent, Andra AP-fondens förväntade reala avkastning är 5,0 procent, Tredje och Fjärde AP-fonderna har båda ett realt avkastningsmål på 3,5 procent. Sjätte AP-fondens avkastningsmål speglar utvecklingen för en medianfond som investerar i onoterade tillgångar.
[4] Jämförelsen avser pensionsfonder i Norge (oljefonden), Nederländerna, USA, Kanada (två pensionsfonder) och Danmark.

onoterade bolag. Men regeringen framhåller samtidigt att det innebär att investeringsverksamheten blir mer komplex och svårare att genomlysa, inte minst eftersom informationskraven är lägre för onoterade bolag än för noterade bolag. Det ställer därmed högre krav på fonderna, på deras styrelser och på granskning och uppföljning av fondernas förvaltning. Mot bakgrund av fondernas relativt stora innehav i illikvida tillgångar krävs det enligt regeringen en ökad tydlighet i strategin och styrningen när det gäller dessa innehav.

Buffertfondernas samlade kostnader

Buffertfondernas samlade kostnader uppgick till 1 834 miljoner kronor under 2025, se tabell 2. Jämfört med föregående år var detta en ökning med 341 miljoner kronor eller 23 procent. Också som andel av det förvaltade kapitalet ökade förvaltningskostnaden något jämfört med föregående år, se tabell 2.

Tabell 2 Buffertfondernas förvaltningskostnader

Miljoner kronor om inget annat anges

	2021	2022	2023	2024	2025
AP1 Interna förvaltningskostnader	231	238	247	247	406
Externa förvaltningskostnader	61	27	10	13	19
AP2 Interna förvaltningskostnader	245	262	278	291	288
Externa förvaltningskostnader	208	201	108	73	83
AP3 Interna förvaltningskostnader	234	252	285	320	389
Externa förvaltningskostnader	142	119	76	49	49
AP4 Interna förvaltningskostnader	247	259	281	291	358
Externa förvaltningskostnader	158	140	118	104	89
AP6 Interna förvaltningskostnader	98	104	104	105	153
Externa förvaltningskostnader	0	0	0	0	0
Interna förvaltningskostnader totalt	1 055	1 115	1 195	1 254	1 594
Externa förvaltningskostnader totalt	569	487	312	239	240
Totala förvaltningskostnader AP1–AP6	**1 624**	**1 602**	**1 507**	**1 493**	**1 834**
Andel av förvaltat kapital (%)	0,09	0,08	0,08	0,07	0,08

Anm.: I posten Externa förvaltningskostnader ingår inte prestationsbaserade arvoden för den onoterade verksamheten.
Källa: skr. 2025/26:130.

Ökningen under 2025 förklaras i huvudsak av engångskostnader om ca 290 miljoner kronor kopplade till sammanslagningen av buffertfonder (se ovan). Den interna kostnadsökningen i förhållande till föregående år förklaras delvis även av kostnader för att införa ett nytt portföljsystem hos Tredje och Fjärde AP-fonderna.

Den absoluta kostnadsutvecklingen styrs i övrigt i hög grad av fondkapitalets storlek och placeringarnas inriktning. Tillgångsförvaltning med högre kostnader är enligt regeringen motiverad när den förväntas bidra till högre nettoavkastning och ökad riskspridning. Regeringen framhåller att det är buffertfondernas nettoavkastning som påverkar deras bidrag till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Att få kapitalet att växa är

buffertfondernas uppgift. AP-fonderna bör enligt regeringen dock, liksom övrig verksamhet i offentlig regi, ständigt arbeta för hög kostnadseffektivitet.

Sjunde AP-fondens resultat och kostnader

Sjunde AP-fonden har i uppgift att förvalta förvalsalternativet AP7 Såfa inom premiepensionssystemet. Under 2025 uppgick avkastningen för den genomsnittliga spararen i Sjunde AP-fonden till 4,2 procent. Majoriteten (95 procent) av spararna hos Sjunde AP-fonden har valt AP7 Såfa. Under perioden 2000–2025 uppgick den kapitalviktade avkastningen för Sjunde AP-fonden till 11,0 procent per år, vilket är 7,6 procentenheter högre än inkomstpensionens avkastning under samma period (3,4 procent per år). Avkastningen översteg därmed målet om minst 2 procentenheters överavkastning jämfört med inkomstpensionen. Förvaltningsavgifterna för AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond uppgick till 0,05 procent respektive 0,04 procent av förvaltat kapital 2025. Detta kan jämföras med den genomsnittliga förvaltningsavgiften för de privata fonderna i premiepensionssystemet som uppgick till 0,18 procent.

Regeringens samlade utvärdering av AP-fonderna

Regeringen bedömer att Första–Fjärde AP-fonderna har hanterat nettoflödet mellan in- och utbetalningarna i inkomstpensionssystemet som avsett. Fonderna bidrog under 2025 till att hantera det underskott som uppstår när summan av inbetalda pensionsavgifter är lägre än summan av utbetalda pensioner. Fonderna genererade även avkastning som bidrar till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Fonderna uppfyllde därutöver under 2025 det lagstadgade målet att fondmedlen ska förvaltas på ett föredömligt sätt genom att vara aktiva ägare, integrera hållbarhet i kapitalförvaltningen och beakta hållbarhet utan att göra avkall på avkastningen.

Enligt regeringens bedömning genererade också Sjätte AP-fonden avkastning som bidrar till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering, även om fonden var sluten och inte en del av flödet inom inkomstpensionssystemet i övrigt. Sjätte AP-fonden uppfyllde även målet att fondmedlen ska förvaltas på ett föredömligt sätt under 2025.

Regeringen bedömer vidare att Sjunde AP-fonden har uppfyllt sin roll inom premiepensionssystemet. Den kapitalviktade avkastningen har sedan 2001 varit i genomsnitt 7,6 procentenheter högre än inkomstpensionens utveckling och har även överstigit den genomsnittliga avkastningen för de privata fonderna i premiepensionssystemet. Också Sjunde AP-fonden uppfyllde målet att fondmedlen ska förvaltas på ett föredömligt sätt under 2025.

Sammantaget bedömer regeringen att samtliga AP-fonder har infriat de förväntningar som finns på fonderna.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4202 av Mikael Damberg m.fl. (S) föreslås att riksdagen ska rikta ett tillkännagivande till regeringen om att det bör genomföras en genomlysning av de totala kostnaderna för omorganisationen av AP-fonderna. Motionärerna menar att kostnaderna för omorganisationen kan ha varit betydligt högre än vad som framgår av den offentliga slutrapport som lämnades till regeringen. Interna uppgifter från Första AP-fonden visar enligt motionärerna att avvecklingen av vissa derivatpositioner, som var direkt avhängiga beslutet om avveckling, kan ha inneburit en negativ resultatpåverkan på närmare 2 miljarder kronor i utebliven avkastning. Uppgifterna väcker enligt motionärerna frågor om regeringens beslutsunderlag och om huruvida den fullständiga kostnadsbilden av reformen har redovisats på ett korrekt och transparent sätt.

Pågående arbete

Utdelning av överskott i inkomstpensionssystemet

Riksdagen beslutade i juni 2026 om regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken (prop. 2025/26:169, bet. 2025/26:SfU25, rskr. 2025/26:421). Lagändringarna innebär att det införts regler för när det ska anses finnas ett utdelningsbart överskott i inkomstpensionssystemet och hur ett sådant ska hanteras, en s.k. gas i pensionssystemet. I propositionen gör regeringen även bedömningen att den återstående skuld som inkomstpensionssystemet har haft till staten enligt en tidigare överenskommelse ska skrivas av och därmed vara slutreglerad. Förslagen är utformade i enlighet med en överenskommelse i Pensionsgruppen. Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2026 och tillämpas första gången för 2027.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tagit del av regeringens skrivelse om AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025. Regeringens årliga utvärdering av AP-fondernas förvaltning av fondmedlen motiveras av statens ansvar för det allmänna pensionssystemet och behovet av att balansera fondernas oberoende.

Utskottet delar regeringens bedömning att Första–Fjärde AP-fonderna hittills har uppfyllt rollen som buffert i inkomstpensionssystemet genom att hantera löpande avgiftsmedel och utbetalningar för inkomstpensionssystemets räkning och att fonderna har haft den betalningsberedskap som behövts för uppgiften. Utskottet delar också bedömningen att samtliga buffertfonder inklusive Sjätte AP-fonden har bidragit positivt till inkomstpensionssystemets långsiktiga finansiering. Buffertfondernas ackumulerade resultat sedan 2001 uppgick till 1 951 miljarder kronor vid utgången av 2025. Buffertkapitalets ökning har bidragit till att tillgångarna överstigit skulderna i pensionssystemet under samtliga år förutom 2008, 2009 och 2012. Under 2025 överförde

Första–Fjärde AP-fonderna ca 19 miljarder kronor till pensionssystemet för att säkra de löpande pensionsutbetalningarna. För hela perioden 2001–2025 uppgick nettoutflödet från fonderna till pensionssystemet till 321 miljarder kronor.

Utskottet noterar att förvaltningskostnaderna för buffertfonderna var 341 miljoner kronor högre än föregående år, vilket motsvarar en ökning på ca 23 procent. Ökningen förklaras framför allt av engångskostnader till följd av att Första och Sjätte AP-fonderna avvecklades vid årsskiftet 2025/26.

Vid utgången av 2025 motsvarade illikvida (onoterade) tillgångar ca 26 procent av det samlade kapitalet i buffertfonderna. Som framgår av skrivelsen har den ökande andelen illikvida tillgångar haft en god värdeutveckling och är diversifierande i förhållande till traditionella tillgångar som aktier och räntebärande värdepapper. Samtidigt är det ett komplext tillgångsslag som ställer krav på transparens och styrning. Utskottet noterar att regeringen mot bakgrund av fondernas relativt stora innehav av illikvida tillgångar framhåller att tydligheten om strategin och styrningen behöver öka när det gäller dessa innehav.

Utskottet konstaterar att trenden inom premiepensionssystemet mot en successivt ökad andel av antalet sparare och kapital till Sjunde AP-fonden och AP7 Såfa fortsatte under 2025. Sjunde AP-fonden förvaltade vid utgången av 2025 ett kapital om 1 529 miljarder kronor och utgör därmed Sveriges största enskilda pensionsfond. Under perioden 2000–2025 uppgick den kapitalviktade avkastningen för fonden i genomsnitt till 11 procent per år.

Utskottet noterar och välkomnar att samtliga AP-fonder, buffertfonderna såväl som Sjunde AP-fonden, enligt regeringen bedöms uppfylla målet om att förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt, och att fonderna integrerar hållbarhet i kapitalförvaltningen utan att göra avkall på avkastning. Utskottet noterar också att regeringen i årets skrivelse för första gången ger en samlad redogörelse av samtliga AP-fonders arbete med föredömlig förvaltning.

I kommittémotion 2025/26:4202 av Mikael Damberg m.fl. (S) anförs att det bör göras en genomlysning av de totala kostnaderna för omorganisationen av AP-fonderna. Motionärerna hänvisar bl.a. till att avvecklingen av vissa derivatpositioner hos Första AP-fonden, utöver direkta kostnader för omorganisationen, kan ha inneburit en kraftigt negativ resultatpåverkan i form av utebliven avkastning. Utskottet konstaterar att det av regeringens skrivelse framgår att det utöver direkta kostnader för omorganisationen även kan ha uppstått indirekta kostnader till följd av enskilda förvaltningsbeslut och av att fonderna har olika strategier för förvaltningen. Samtidigt menar regeringen att det har gått för kort tid för att på ett tillförlitligt sätt kunna bedöma både kostnader och vinster som reformen förväntas uppnå, och regeringen avser därför att återkomma i frågan. Det välkomnar utskottet, som därmed inte ser behov av att rikta ett tillkännagivande till regeringen om att göra en genomlysning av de totala kostnaderna för omorganisationen.

Med detta föreslår utskottet att riksdagen lägger regeringens skrivelse om AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 till handlingarna och avslår motionsyrkandet.

Särskilda yttranden

1. AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 (S)

Mikael Damberg (S), Eva Lindh (S), Joakim Sandell (S), Ingrid Andreae (S), Ilan De Basso (S) och Linnéa Wickman (S) anför:

I skrivelsen lämnar regeringen en redovisning av de allmänna pensionsfondernas (AP fondernas) verksamhet t.o.m. 2025. I samband med omorganisationen av AP-fonderna avvecklades Första AP-fonden, och dess tillgångar fördes över till andra fonder inom buffertfondsystemet. Syftet med reformen var att effektivisera kapitalförvaltningen och sänka kostnaderna i pensionssystemet.

Enligt uppgifter i medier kan dock kostnaderna för avvecklingen ha varit betydligt högre än vad som framgår av slutbetänkandet av Utredningen om överföring av Första AP-fondens verksamhet och tillgångar till Tredje och Fjärde AP-fonderna (SOU 2026:11) som lämnades till regeringen. I slutbetänkandet uppges kostnaderna för omorganisationen till omkring 243 miljoner kronor. Interna uppgifter från Första AP-fonden visar samtidigt att avvecklingen av vissa derivatpositioner kan ha inneburit en negativ resultatpåverkan på nära 2 miljarder kronor i utebliven avkastning. Derivatposterna avyttrades därför att de fonder som tillgångarna överfördes till inte hanterar handel med derivat, och den negativa resultatpåverkan är därmed direkt avhängig beslutet om avveckling.

Trots att det enligt uppgift fanns information om hur stora dessa förluster var i underlaget till utredningen redovisades de inte i slutbetänkandet till regeringen. I slutbetänkandet anges i stället endast en allmän formulering om en inte försumbar negativ resultatpåverkan till följd av den förtida avvecklingen av derivat utan någon närmare kvantifiering. Om dessa uppgifter stämmer väcker det frågor om huruvida regeringens beslutsunderlag och om den fullständiga kostnadsbilden av reformen har redovisats på ett korrekt och transparent sätt. Det är allvarligt. Vi vill därför att regeringen genomlyser alla kostnader för omorganisationen så att dessa redovisas korrekt och transparent.

Eftersom vi anser att detta är en fråga för Pensionsgruppen avstår vi från att reservera oss till förmån för det här aktuella motionsyrkandet.

2. AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 (C)

Martin Ådahl (C) anför:

AP-fondernas verksamhet måste präglas av långsiktighet och ansvar för både dagens och morgondagens pensionärer. Beslut om pensionssystemet får inte fattas på ett sätt som urholkar möjligheterna till goda pensioner för dem som nu går in i arbetslivet. Det generationsperspektivet bör vara vägledande vid bedömningen av AP-fondernas verksamhet.

Centerpartiet värnar pensionssystemets politiska och finansiella stabilitet. Den breda politiska förankringen är viktig för att pensionssystemet ska kunna fungera långsiktigt och inte bli föremål för kortsiktiga överväganden som försämrar tryggheten för kommande generationer.

Pensionskapitalets långsiktighet måste även omfatta klimatet. Vi i Centerpartiet har tydligt uttalat att pensionerna ska klimatsäkras genom att tillgångar i fossil energi säljs av. Svenskarnas pensionskapital ska inte bidra till klimatkrisen. Omvänt kan inte svenska pensioner vara beroende av värdet på fossila tillgångar, som rimligtvis kommer att falla om efterfrågan på dessa minskar. Investeringar i fossila bolag är inte långsiktigt hållbara. Denna inriktning bör vara central i det fortsatta arbetet med AP-fondernas förvaltning och i uppföljningen av deras verksamhet.

I regeringens skrivelse redovisas den konsolidering av buffertfonderna som beslutades under 2025 och som samtliga åtta riksdagspartier ställde sig bakom genom Pensionsgruppen. Syftet är att öka effektiviteten i förvaltningen och skapa förutsättningar för en mer robust och långsiktigt effektiv förvaltning av pensionskapitalet. Mot denna bakgrund bör reformens genomförande och resultat följas upp tydligt, med fokus på om de avsedda förbättringarna kommer pensionssystemet till del.

Den övergripande inriktningen bör vara ett stabilt pensionssystem som håller över generationerna och ett pensionskapital som inte bidrar till klimatkrisen. Jag menar att dessa perspektiv behöver hållas samman i den fortsatta behandlingen av AP-fondernas verksamhet.

3. AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025 (MP)

Janine Alm Ericson (MP) anför:

Jag står bakom utskottets förslag om att lägga regeringens skrivelse till handlingarna men vill anföra följande.

AP-fonderna har en viktig uppgift i att trygga dagens och morgondagens pensioner. En långsiktigt god avkastning behöver förenas med ett ansvar för den värld där pensionärerna och kommande generationer ska leva.

Årets redovisning avser 2025, det sista året före omorganisationen av buffertfonderna. Sedan dess har antalet buffertfonder minskat till tre och kraven på styrelsernas samlade kompetens, däribland inom hållbarhet, preciserats. Även Sjunde AP-fondens arbete med att utesluta bolag med stora klimatrisker har utvecklats. Det är positivt. Förändringarna innebär dock inte att hållbarhetskraven har likställts med avkastningsmålet eller att investeringar i fossil utvinning generellt har upphört.

Regeringen bedömer att samtliga AP-fonder uppfyllde målet om föredömlig förvaltning under 2025. Det innebär emellertid inte att dagens krav är tillräckliga. Miljöpartiet anser att hållbarhet bör vara likställd med långsiktig avkastning i AP-fondernas förvaltning. Pensionskapitalet ska förvaltas med ansvar för klimatet, miljön och mänskliga rättigheter.

Sjunde AP-fonden bör inte få göra direkta investeringar i utvinning av kol, olja eller fossilgas. Fonden bör inte heller få investera i eller låna ut pengar till stater som bedriver anfallskrig eller begår allvarliga brott mot mänskliga rättigheter. För samtliga AP-fonder behöver kraven på social hållbarhet utvärderas och stärkas.

De uppmärksammade uppgifterna om AP-fondernas investeringar i bolag som har kopplingar till israeliska bosättningar på ockuperad palestinsk mark understryker behovet av skärpta krav och uppföljning. Pensionskapitalet ska inte investeras i företag som bidrar till att upprätthålla olagliga bosättningar eller till allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter, exempelvis i Gaza och på Västbanken.

Miljöpartiet anser, liksom vid tidigare behandlingar av AP-fondernas verksamhet, att dessa förändringar av fondernas styrning bör hanteras inom Pensionsgruppen. Jag vill med detta särskilda yttrande understryka behovet av att det arbetet förs vidare.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:130 Redovisning av AP-fondernas verksamhet t.o.m. 2025.

Följdmotionen

2025/26:4202 av Mikael Damberg m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör genomföras en genomlysning av de totala kostnaderna för omorganisationen av AP-fonderna och tillkännager detta för regeringen.

Tryck: Elanders Sverige AB, Vällingby 2026